

законодавець не захотів прислухатися до думки тих людей, які підтримували ідею розмежування норм єдиного кодифікованого закону і створення двох юридично самостійних кодексів – Кодексу про адміністративні правопорушення та адміністративно-деліктного процесуального кодексу.

Перший повинен був містити принципи і завдання адміністративно-деліктного законодавства, види адміністративних покарань і загальні правила їх призначення, поняття адміністративної відповідальності та адміністративного правопорушення, а також значний перелік протиправних діянь, які є на державному рівні адміністративними правопорушеннями. Другий кодекс - докладно описувати процедуру провадження у справах про адміністративні правопорушення.

У зв'язку з перерахованим вище комплексом проблем, стає все більш актуальною і очевидною необхідність серйозного аналізу і продуктивної ревізії діючої концепції і змісту законодавства про адміністративні правопорушення, враховуючи нові тенденції і закономірності розвитку нормотворчої і правозастосовчої практики в адміністративно-деліктній сфері.

Виявлено проблеми організації провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснюваного мировими суддями, комісіями у справах неповнолітніх та захисту їх прав, органами виконавчої влади, та подано шляхи їх вирішення.

Таким чином, незважаючи на встановлені прогресивні юридичні положення, які відображають нові конституційно-правові реалії, КУпАП містить певні концептуальні вади.

1. Адміністративне деліктне законодавство: Зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / авт.-упоряд. О. Банчук. К.: Книги для бізнесу, 2007. 912 с.
2. Гуржій Т.О. Перспективи розвитку адміністративно-деліктного законодавства України. Адміністративне право і процес. № 3(9). 2014. С. 156-167.
3. Задорожна Я. В. Спосіб вчинення протиправного діяння як ознака об'єктивної сторони адміністративного проступку: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 18 с.
4. Миколенко О. М. Адміністративно-деліктне право України: проблеми сьогодення та перспективи розвитку. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/233825/232479>.

Тетяна ЖЕГЛІНСЬКА

викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0001-7707-2561>

СТАН НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА НЕВІДКЛАДНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ МЕДИЧНОЮ ДОПОМОГОЮ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Охорона здоров'я є одним із фундаментальних компонентів державної політики будь-якої країни, оскільки її ефективність безпосередньо корелює з рівнем життя населення, соціально-економічною стабільністю та національною безпекою. В Україні ця сфера перебуває під значним впливом глобальних та внутрішніх викликів, серед яких збройна агресія, макроекономічна нестабільність, наслідки пандемії COVID-19, демографічні зміни та системні проблеми функціонування медичних установ. Сукупність цих факторів актуалізує необхідність комплексного аналізу сучасного стану національної системи охорони здоров'я, виявлення її слабких місць та розробки ефективних стратегій, спрямованих на забезпечення громадян доступною та якісною медичною допомогою.

Реформування системи охорони здоров'я України в останні роки відзначалося суттєвими змінами, зокрема впровадженням Програми медичних гарантій, електронного

документообігу, розвитком сімейної медицини та модернізацією інфраструктури. Проте, незважаючи на позитивні зрушення, масштабні соціально-економічні виклики та військові дії спричинили загострення низки критичних проблем. Серед них варто виділити дефіцит кваліфікованих кадрів, хронічне недофінансування медичної галузі, порушення логістичних ланцюгів постачання лікарських засобів, а також руйнування та часткову втрату матеріально-технічної бази медичних закладів у регіонах, що постраждали від бойових дій [1, с. 125].

Національна система охорони здоров'я України є багатокomпонентною структурою, що включає як державні, так і приватні медичні заклади та функціонує у межах змішаної моделі фінансування. Важливою складовою стало створення Національної служби здоров'я України (НСЗУ), що реалізує принцип «гроші йдуть за пацієнтом». Однак, попри зусилля держави щодо модернізації медичної системи, низка ключових проблем залишається невирішеною [4].

Одним із найбільш критичних аспектів є недостатній рівень фінансування медичної галузі. Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), загальні витрати на охорону здоров'я в Україні не перевищують 7 % ВВП, що значно поступається середнім показникам країн Європейського Союзу. Недостатнє бюджетне забезпечення особливо гостро відчувається у віддалених регіонах, де спостерігається дефіцит матеріально-технічних ресурсів, відсутність сучасного обладнання та критично низький рівень заробітної плати медичних працівників [5].

Війна завдала колосальних втрат системі охорони здоров'я України. За офіційними даними, значна кількість медичних закладів зазнала руйнувань або серйозних пошкоджень, що значно ускладнило надання медичної допомоги населенню в прифронтових зонах та тимчасово окупованих територіях. Додатковим ускладненням є вимушена міграція медичних працівників, що призвела до дефіциту кваліфікованих фахівців, зокрема лікарів вузької спеціалізації. Високий рівень фізичного та емоційного навантаження, ризики для життя та відносно низькі соціальні гарантії призводять до відтоку кадрів з державної системи охорони здоров'я, що ще більше ускладнює ситуацію.

Окрім кадрової кризи, ще одним гострим викликом залишається забезпечення населення лікарськими засобами. Порушення логістичних ланцюгів через військові дії ускладнило доставку медикаментів до зон активних бойових дій та регіони, що перебувають в умовах гуманітарної кризи. Економічні труднощі, девальвація національної валюти та інфляційні процеси спричинили зростання вартості лікарських препаратів, що обмежує доступ соціально незахищених верств населення до необхідних медикаментів [3, с. 50].

Не менш значущим аспектом є проблема психічного здоров'я населення, що стала особливо актуальною внаслідок бойових дій та соціальної нестабільності. Хронічний стрес, втрата близьких, внутрішнє переміщення та інші соціальні потрясіння призвели до різкого зростання рівня тривожних розладів, депресії та посттравматичних стресових розладів. Водночас, система психологічної допомоги в Україні ще перебуває на етапі формування, а кількість кваліфікованих спеціалістів залишається недостатньою.

З метою стабілізації ситуації у сфері охорони здоров'я необхідно реалізувати комплексний набір заходів, спрямованих на підвищення ефективності медичної допомоги. Насамперед, критично важливим є збільшення фінансування галузі шляхом раціонального перерозподілу державного бюджету, залучення іноземних інвестицій, грантових програм та механізмів приватно-державного партнерства.

Вирішення кадрової кризи потребує розробки державних програм підтримки медичних працівників, що включатимуть підвищення рівня заробітної плати, покращення умов праці, надання соціальних гарантій, включаючи забезпечення житлом. Важливим кроком є також створення спрощених процедур для повернення медичних фахівців, які виїхали за кордон, та впровадження програм підготовки молодих спеціалістів.

Відновлення зруйнованої інфраструктури медичних закладів має здійснюватися за рахунок державних інвестицій, міжнародної гуманітарної допомоги та залучення фондів від неурядових організацій. У короткостроковій перспективі необхідно активізувати роботу мобільних медичних бригад та розгорнути тимчасові медичні центри в регіонах, що потребують невідкладної допомоги.

Розвиток цифрових технологій у медичній сфері, зокрема телемедицини, є ще одним ключовим напрямом реформ. Використання дистанційних консультацій, електронного документообігу та інтеграція цифрових медичних платформ дозволить оптимізувати процес надання медичних послуг, знизити навантаження на лікарні та підвищити оперативність у наданні діагностичних і консультативних послуг [2, с. 143].

Забезпечення лікарськими засобами потребує розвитку національного фармацевтичного

виробництва, створення стратегічних запасів життєво необхідних препаратів та оптимізації механізмів міжнародних поставок медикаментів.

Отже, національна система охорони здоров'я України перебуває у стані глибокої трансформації, спричиненої війною, економічною кризою та структурними проблемами. Однак упровадження стратегічних реформ, спрямованих на фінансову стабілізацію галузі, підтримку кадрового потенціалу, модернізацію інфраструктури та цифровізацію медичних послуг, дозволить забезпечити громадян якісною та доступною медичною допомогою навіть у складних умовах сучасних викликів.

1. Літвак А. Г., Пономаренко В. М. Медична реформа в Україні: досвід, проблеми та перспективи. Харків : Вид-во ХНМУ, 2022. 312 с.
2. Грушина Н. В. Економічні аспекти функціонування системи охорони здоров'я в Україні. К. : Наукова думка, 2021. 256 с.
3. Петренко І. О. Воєнні виклики для системи охорони здоров'я України: шляхи подолання. *Економіка та управління охороною здоров'я*. 2023. № 2. С. 47-58.
4. Фінансування охорони здоров'я у країнах з перехідною економікою: виклики та перспективи. *Світовий банк*. 2022. URL: <https://www.worldbank.org>.
5. Глобальний звіт про фінансування охорони здоров'я. *ВООЗ*. 2023. URL: <https://www.who.int>.

Дар'я ЛАВРЕНКО

викладач кафедри
теорії держави та права
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0003-2162-7593>

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Національна безпека є ключовим пріоритетним напрямом державної політики кожної країни, адже саме вона забезпечує стабільність суспільного розвитку, територіальну цілісність, суверенітет, захист прав і свобод громадян. Під час військової ескалації, гібридних загроз, інформаційних війн та кіберзлочинності, питання конституційно-правового регулювання національної безпеки набуває особливої уваги.

Конституція України як основний закон держави закріплює фундаментальні принципи національної безпеки, визначаючи її пріоритети та механізми реалізації в подальшому. Можемо зазначити, що основні принципи національної безпеки включають в себе:

- верховенство права – діяльність держави повинна відповідати Конституції та міжнародним правовим нормам;
- демократичний цивільний контроль – запобігання зловживанням з боку силових структур і забезпечення їх підзвітності перед суспільством;
- прозорість та підзвітність – діяльність органів безпеки має бути зрозумілою для громадян;
- співпраця з міжнародними партнерами – зокрема, у межах європейської та євроатлантичної інтеграції [1].

Законодавче регулювання у цій сфері спрямоване на створення ефективної та досконалої системи забезпечення національної безпеки, що поєднує діяльність органів державної влади, механізми правового захисту громадян та міжнародну співпрацю з партнерами.

Сучасні реалії, а саме правовий режим воєнного стану вимагають не лише вдосконалення правових норм, а й розробки цілої та комплексної концепції національної безпеки. Така система має враховувати військові, політичні, економічні, екологічні, інформаційні та інші аспекти. У зв'язку з цим важливо аналізувати сучасний стан конституційно-правового регулювання національної безпеки в Україні, визначити його основні принципи, інституційні механізми та перспективи розвитку в подальшому [2].

Можемо зазначити Конституційні основи національної безпеки. Конституція України визначає людину, її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку як найвищу соціальну цінність (ст. 3). Держава відповідає перед людиною за свою діяльність і зобов'язана забезпечувати права і свободи громадян та гарантувати безпеку. У статті 17